

Прва велика прес конференција руског председника Дмитрија Медведева за три године председничке функције, није донела одговор на основно питања које су руска јавност и политички кругови потајно очекивали. Медведев, наиме, није открио да ли ће се кандидовати на председничким изборима идуће године. Ипак, током конференције која је трајала око два и по сата, изнео је доста чињеница које су изазвале пажњу политичких аналитичара и шире јавности.

Одговарајући на питање новинара о изборима и његовој евентуалној кандидатури, Медведев је - како је то духовито приметио један аналитичар - „говорио много да не би рекао ништа ново и конкретно”. „Схватите, политички живот- то није само шоу. То заправо уопште није шоу. То је веома сложен посао који, по мојој оцени, подлеже одређеним технологијама којих треба да се придржавамо. Ми се бавимо тим послом да би постигли одређене циљеве” - рекао је Медведев.

Из његовог излагања о овој теми могле би се извући и неке конкретније констатације. „Предизборна интрига не може да се протеже унедоглед” - рекао је Медведев и наговестио да ће у ближој будућности саопштити своју одлуку. Сада је још преурањено саопштавати одлуку. Уосталом, прес конференција није место на коме се такве одлуке саопштавају.

Новинари су уочили да је Медведев избегао директан одговор на питање о потпуно супротним оценама (његовим и Путиновим) поводом ситуације у Либији и око Ходорковског.

Шта је то „ближа будућност”? Недеља-две или месец-два, то нико не зна, па вероватно ни сам Медведев који, по свему судећи, још није дефинитивно рашчистио са проценом када је најпогодније да саопшти своју одлуку.

Медведев је поновио констатацију коју су и он и Путин више пута истицали. Рекао је да се познају више од двадесет година, да имају идентичне погледе око кључних питања унутрашње и спољне политике али да постоје нијансе у ставовима око путева и начина за остварење жељених циљева. Медведев је искључио могућност озбиљног сучељавања у њиховом тандему. „Управо од тога и треба поћи при доношењу одлуке о кандидатури” - рекао је Медведев и додао да „постоји конкуренција која је добра али „има и конкуренције која води у ћорсокак”.

Новинари су уочили да је Медведев избегао директан одговор на питање о потпуно супротним оценама (његовим и Путиновим) поводом ситуације у Либији и око Ходорковског. Ограничио се на констатацију о идентичности ставова о кључним питањима и нормалној појави да свако може имати сопствено мисљење о одређеним појавама.

У првим освртима, аналитичари у Москви оцењују да је Медведев дао до знања да ће се кандидовати на изборима али жели да га изабере „вертикала” коју је формирао нико други него - Путин. По тој оцени, Медведев је свестан да бирачи нису народ него „Путинова гарда, бирократија”. Постоји осећање, каже независни аналитичар Дмитриј Орешкин, да Медведев не планира да води самосталну игру и да жели да се кандидује уз подршку Путина и „Јединствене Русије”. То исто сматра и директор међународног центра политичке експертизе Јевгениј Минченко. Ови експерти сматрају да одлука о кандидатури неће бити донета до парламентарних избора у децембру (председнички избори су у марту идуће године).

Ове оцене су супротне тврдњама неких других аналитичара који сматрају да ће се Путин кандидовати на председничким изборима. Ови аналитичари позивају се и на сасвим недавну изјаву Путина дату новинарима да ће на време саопштити своју одлуку о евентуалној кандидатури да ће они (новинри) том одлуком „бити задовољни”. Осим тога, они подсећају на иницијативу Владимира Путина о стварању општеруског народног фронта чију ће окосницу чинити владајућа „Јединствена Русија”. По многим мишљењима, овај фронт би требало да представља највећи ослонац Путина на следећим парламентарним и председничким изборима.

Медведев је изнео и једну идеју која је навела политичаре и аналитичаре на размишљање. Рекао је да не искључује могућност да га на председнички положај кандидује нека политичка партија. „Желео бих да се ослањам на политичке снаге, а то

су политичке партије”, рекао је Медведев. Из тога аналитичари извлаче закључак да ће се он, ако се буде кандидовао, ослонити или на неку постојећу партију или ће формирати сопствену. „Може ли председник стварати своју политичку снагу, може ли постати члан партије? Највероватније, тако ће и бити” - рекао је Медведев.

У Москви је веома мало аналитичара који сматрају да ће се кандидовати и Медведев и Путин.

Било како било, и после ове конференције за штампу остаје дилема: Медведев или Путин. Један и други саопштиће своју одлуку вероватно тек за пар месеци и такође вероватно после међусобног договора како то обећавају јавности. У Москви је веома мало аналитичара који сматрају да ће се кандидовати и Медведев и Путин. То би, како се оцењује, бацило ружну сенку и на једног и на другог политичара и чак можда дало шансе неком трећем да се умеша у председничку трку. А таквих кандидата ће свакако бити. За сада су своју кандидатуру наговестила још два „вечита председничка кандидата” - лидер комуниста Геннадј Зјуганов и лидер Либерално-демократске партије Владимир Жириновски. Могућност да неко од ове двојице буде изабран практично се своди нулу.

Одговарајући на питање - како ради влада на чијем је челу Владимир Путин и да ли постоји могућност да затражи његову оставку или смени некога од министара, Медведев је рекао да у целини узевши влада ради добро. Кабинет је сложен организам који делује као целина и издвојити једну карику из тог ланца није баш целисходно - приметио је Медведев. Наредна влада, без обзира ко је буде формирао, биће састављена од много нових људи - рекао је Медведев. „Нико се није претплатио на високу дужност”, сматра Медведев.

Да нико није претплаћен на високу функцију говори и чињеница да је за три године, колико је Медведев на председничкој функцији, са свог положаја отишла половина губернатора. Медведев је објаснио да су неки пензионисани, некима је истекао мандат а један број је смењен због лошег рада или из других разлога.

Један број питања односио се на међународну политику и односе са Вашингтоном и НАТО пактом. Медведев је рекао да су односи са западном алијансом „не на најнижем

нивоу”, да постоје редовни контакти и да две стране сарађују у борби против тероризма (Авганистан) и трговине дрогом.

Руски председник је био много критичнији када се ради о изградњи америчког система противракетне одбране у Европи. Ако се не постигне договор који би задовољио Москву, Русија ће бити принуђена да предузме одговарајуће противмере. Према речима Медведева, Москва ће „форсирати развој ударног потенцијала нуклеарних средстава”. Другим речима, биће принуђена да повећа свој офанзивни нуклеарни потенцијал, односно да изађе из уговора о смањењу тог потенцијала који су Медведев и Обама потписали пре више месеци. То би истовремено значило настављање трке у наоружању и оживљавање хладноратовског сучељавања.

Да подсетим да је пре само пар дана Москва са негодовањем реаговала на стварање америчке ракетне базе у Румунији. Тим поводом, упућен је докуменат земљама - чланицама Савета Русија-НАТО у коме се говори о неприхватљивости овог чина. Руски министар иностраних послова Сергеј Лавров изјавио је да је од Вашингтона затражена чврста гаранција и доказ да ова база и читав систем противракетне одбране неће бити усмерени против Русије. Америчко министарство одбране је одговорило да такав захтев „неће проћи” у америчком конгресу и да гаранције могу бити само политичке природе, односно вербалне, у форми обећања. Пошто су таква обећања много пута до сада изневерена, у Москви се изјављује да се, када се ради о безбедности, западу више не може веровати на реч.

На питања новинара о ситуацији у Сирији и Либији, Медведев је одговорио да Русија неће подржати резолуцију Савета безбедности о Сирији, сличну оној која је донета о Либији. Додао је да је сиријски председник Асад саопштио да ће се у земљи спровести реформе. Потребно је учинити све да те реформе буду ефикасне, а не да се земља гуши резолуцијама којима се најчешће ништа не постиже.

Медведев се највероватније покајао што се Москва својевремено сложила са доношењем резолуције о Либији. Та резолуција се сада драстично крши и њоме се манипулише. По речима Медведева, тиме се подрива углед Уједињених нација.

Пре пар дана министар Лавров је изјавио да је „чашу стрпљења руске дипломатије” препунила чињеница што западни савезници бомбардују резиденцију либијског лидера Гадафија и прете му хапшењем. Тиме јавно демонстрирају да им је циљ - уклањање

Гадафија, што не предвиђа резолуција Савета безбедности.

Овај блок о догађајима на међународној сцени и реаговању Медведева завршио бих констатацијом којој је склон један део руске политичке елите и многи аналитичари: и поред промене у америчкој администрацији, односно доласка Барака Обаме у Белу кућу, и поред „ресетовања” о чему су недавно брујала средства информисања у многим престоницама света, и поред лепих речи о спремности на сарадњу, разних уговора и договора - мало шта се суштински променило у односима Москве и Вашингтона, Русије и западних земаља. На Москву се, нажалост, и даље гледа хладноратовским очима а Русија је и даље трн у оку појединим центрима на западу, главна сметња у остваривању сопствених намера и циљева. Свет није постао много бољи, а глобална безбедност није суштински учвршћена. То потврђују и догађаји на међународној сцени последњих недеља и месеци. Хладни рат је превазиђен, озбиљних конфронтација више нема, опасност избијања оружаног сукоба практично не постоји, сарадња у многим областима напредује, што је све заједно веома добро, али - добуке, суштинске и трајне промене у односима још нема.

Медведев се осврнуо и на односе са Украјином који су се протеклих година налазили на клацкалицы али су стабилизовани доласком Јануковича на чело државе. Медведев је рекао да Москва нема ништа против европских интеграција Украјине и њеног приближавања Европској унији. Украјина је суверена земља и сама одлучује како ће се понашати на међународној сцени. Уосталом, и Русија веома успешно сарађује са чланицама Европске уније. Украјина, међутим, не може да седи на две столице: мора да бира с ким ће улазити у партнерство - са Русијом или Европском унијом. Ако хоће „у Европу”, у Европску унију, нека изволи, али тада не може да рачуна и на интеграцију у оквиру царинског или неког другог савеза са Русијом и неким другим земљама Заједнице Независних Држава.

Да се поново вратим унутрашњим темама које су, уосталом, доминирале на конференцији за штампу. Руски председник је оценио да је једно од основних достигнућа током три последње године колико је он на челу државе, то што земља није доживела велике потресе током светске економске кризе. Међу минусе, поменуо је да нису постигнути жељени резултати у економском развоју и неким другим доменима.

Медведев се највероватније покајао што се Москва својевремено сложила са доношењем резолуције о Либији. Та резолуција се сада драстично крши и њоме се манипулише. По речима Медведева, тиме се подрива углед Уједињених нација.

Ако неће бити упамћена по сензационалним новостима, конференција Дмитрија Медведева ипак ће остати забележена као значајан догађај, а такође по многим специфичностима па и занимљивостима.

То је, пре свега прва велика конференција за штампу руског председника. До сада, за три године председниковања, уобичавао је да се повремено састане са главним уредницима највећих медија и у разговору са њима давао оцене о унутрашњим и спољнополитичким питањима.

Сусрет са новинарима одржан је не у Кремљу, него у истраживачком центру Сколково надомак Москве. То је центар иновације и нове технологије који би требало да буде пандам америчкој Силицијумској долини. Медведев је тиме вероватно желео да покаже какав значај придаје овом центру и новим технологијама.

Медведев се сам налазио на бини и сам је давао реч новинарима. Дао је предност оним новинарима које познаје, који извештају из Кремља или познатим лицима са ТВ екрана, али шансе су имали и други новинари. То је погодност која се не указује увек и коју сам лично искусио више пута; био сам у прилици да ми званичници дају реч јер су ме лично познавали, али и да се „убацим” тамо где сам био непознат. Познанство са председниковим прес секретаром и добри односи са људима из окружења су од великог значаја.

Представница за штампу Медведева, Наталија Тимакова, седела је у сали са новинарима.

Медведеву су донели чај, што није уобичајено за овакве прилике, и он је повремено сркнуо по који гутљај. Епизода је посебно обрадовала чету фоторепортера који су „шкљоцали” вребајући сваки покрет и погодан тренутак. Поједини московски медији објавили су серију фотографија уз наслов „емоције председника”. Било је на тим фотографијама свега и свачега, али највише осмеха председника Медведева којим је пропратио поједина питања новинара. Руски председник Медведев, као и премијер Путин, нису надмени, намргођени намћори и у разговору са новинарима понашају се уз уважавање.

Медведев је похвалио новинаре. Рекао је да је очекивао да ће га углавном питати о његовим односима са Путином и другом председничком мандату. О томе је било само пар питања од близу педесет на које је одговарао. По оцени Медведева, то је знак зрелости новинара и њиховог професионализма.

Нека питања била су крајње необична. Тако је један од новинара скренуо пажњу на недостатак места за паркирање у Москви. „Ваша супруга има два резервисана паркинг места, а ја немам где да оставим свој ауто - рекао је новинар уз аплаузе новинара и благонаклон осмех Медведева. Председник је обећао да ће „испитати ствар” и можда једно од два паркинг места ослободити.

Најкраће питање новинара гласило је: да ли би пуштање на слободу бившег руководиоца нафтне компаније ЈУКОС Михаила Ходорковског представљало опасност по Русију. Уследио је и најкраћи одговор Медведева: то апсолутно не представља никакву опасност. Та изјава изазвала је недоумицу код адвоката Ходорковског, Вадима Кливанта, који је изјаву Медведева оценио као „констатацију нарушавања закона” пошто се у затвору могу држати само људи опасни за друштво. Медведев је са своје стране оценио да ће Русија наставити да сарађује са судом за права човека у Стразбуру (где се налази и предмет о Ходорковском) иако одлуке тог суда „носе ангажовани карактер”.

Да на крају поменем да је на конференцији било више од 800 новинара, од којих око 300 страних дописника, који су се у дну сале тискали јер просторија не може да прими толики број људи; да је било неколико десетина ТВ камера, читава чета фоторепортера, да је конференција симултано превођена на четири језика - енглески, француски, немачки и јапански. Мало је ко од страних новинара имао наушнице, јер бити дописник у Москви а не знати руски - то је готово немогуће.

Новинари су на крају пожелели бар још један овакав сусрет са Медведевим током овог, првог мандата, што ће се вероватно и остварити. За наредни мандат тек треба да се види, хоће ли на бини бити Медведев или Путин. Енигма још није решена.